
**Ζητήματα Μορφολογίας του Ελληνικού Δημοτικού Τραγουδιού:
Λόγος και «Διάλογος»**

Ε.Β. Θεοδοσοπούλου

Δρ. Μουσικολογίας, Σ.Ε.Π. Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου

Περίληψη

Η δημοσίευση αυτή είναι αποτέλεσμα πολυετούς έρευνας και ανάλυσης. Σκοπός της μελέτης αυτής είναι η παρουσίαση με συνδυαστικό τρόπο για πρώτη φορά, αναλυτικών δεδομένων που αφορούν την «ποιητική» διάσταση πρώτον, μουσικών δομών και δεύτερον, στιχουργικών και μουσικοποιητικών δομών σε μελωδίες της παραδοσιακής μουσικής καθώς και η έναρξη γόνιμου διαλόγου σε διεπιστημονικό και πολυεπιστημονικό επίπεδο για το ζήτημα της σύνδεσης των αναλυτικών δεδομένων με χαρακτηριστικά κοινωνιών που παράγουν τα πολιτισμικά – μουσικοχορευτικά «προϊόντα». Η μουσική ανάλυση διήρκησε πέντε χρόνια και εστιάστηκε πρώτον, στην ανάλυση της ίδιας της μουσικής και δεύτερον, στην ανάλυση των στιχουργικών - μουσικοποιητικών δομών. Η ανάλυση βασίστηκε σε όρους ημικής και ητικής ανάλυσης με βάση την εθνογραφική έρευνα που πραγματοποιήσαμε κατά τα έτη 1998-2008. Πρώτον, αναλύθηκαν τρεις τύποι σκοπών (κοντυλιές, πηδηχτός και σούστες), συνολικά 84 μελωδίες και βρέθηκαν 806 οργανικά και 79 φωνητικά γυρίσματα (μουσικές φράσεις). 317 Οργανικά γυρίσματα αποτελούνται εξ' ολοκλήρου από τμήματα άλλων γυρισμάτων. Δεύτερον, αναλύθηκε η μουσικοποιητική δομή 483 μελωδιών και εντοπίστηκαν απλοί και σύνθετοι μορφότυποι. Και στις δύο περιπτώσεις ανάλυσης το βασικό δομικό στοιχείο είναι το «κύτταρο» (μέρη μέτρου ή μεγαλύτερες ενότητες στην πρώτη περίπτωση και δομικά στιχουργικά μουσικοποιητικά «κύτταρα» που συμμετέχουν στη δόμηση διαφορετικών μορφοτύπων, στη δεύτερη). Η συνιστώσα του χορού απομένει να μελετηθεί για να δούμε κατά πόσον η δομική «κυτταρική» ελευθερία συμβαδίζει με χαρακτηριστικά της κοινωνίας.

Λέξεις – κλειδιά: Μουσική ανάλυση, τριφυές δρώμενο, «δομικό κύτταρο», Κρήτη και επιμέρους χαρακτηριστικά κοινοτήτων, πολιτισμικές ταυτότητες.